

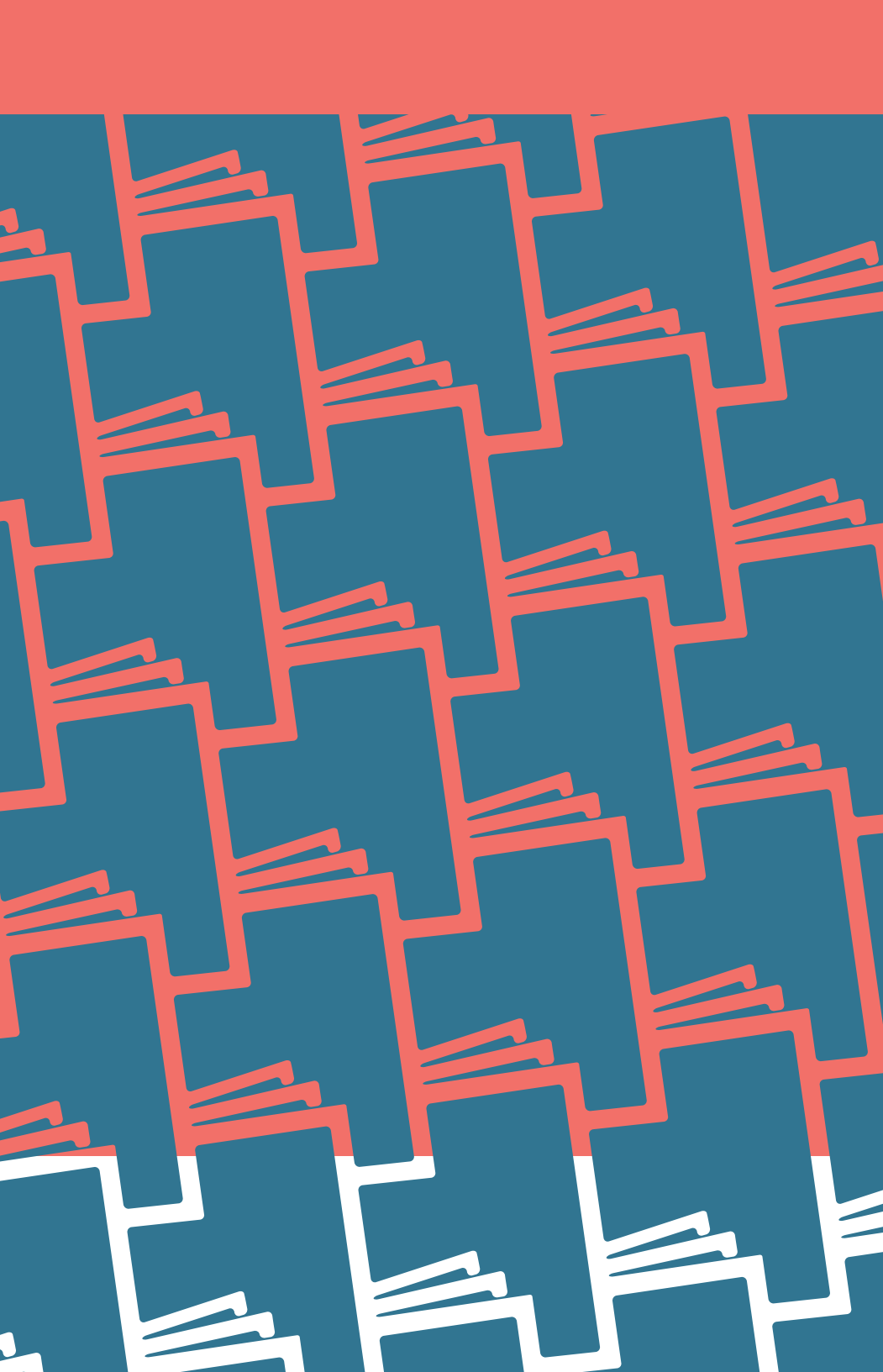
Beste Groninger Boek

JURYRAPPORT 2020

ER WAREN 47 INZENDINGEN.
22 FICTIE EN 25 NON-FICTIE.

SAMENSTELLING VAN DE JURY:

KOOS WIERSMA (VOORZITTER)
ANNETTE TIMMER
DOUWE VAN DER BIJL
IRIS VAN DEN BRAND
CHRISTIAAN KLASSEMA
HILMA VAN MEEKEREN
(SECRETARIËLE ONDERSTEUNING)

I. NON-FICTIE

Vijf uitgaven staan op de shortlist van het Beste Groninger Boek voor non-fictie.

1. MINEKE BOSCH:

'STRIJD, DE VROUWENKIESRECHTBEWEGING IN NEDERLAND TUSSEN 1882 EN 1922' DOOR UITGEVERIJ VERLOREN.

Het boek, een catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling in het Groninger Museum, is gemaakt ter ere van 100 jaar vrouwenkiesrecht. Het is fascinerend om het tot nu toe onderbelichte verhaal te lezen van heel gewone vrouwen die over het hele land in groten getale in actie zijn gekomen om dat kiesrecht te krijgen.

Door het samengaan van de wetenschappelijke onderbouwing door historicus Mineke Bosch en de vormgeving van Rudo Menge en Eefje Kleijweg is het een prachtig document geworden. Het bevat naast geïllustreerde teksthoofdstukken ook zelfstandige beeldessays met foto's en politieke prenten, vaandels, geschilderde portretten en propagandaposters die parallelle verhalen vertellen.

Dat Aletta Jacobs het gezicht van de beweging was, geeft Strijd een Gronings gehalte om trots op te zijn.

2. RIENK BIJMA:

'EEN DEFTIG HUYS MET EEN FRAAY HOFF, EN DE ONTWIKKELING VAN HET HAVEN-KWARTIER' IN EEN TYPOGRAFIE VAN ANDRÉ DIEPGROND. BIJ IN BOEKVORM UITGEVERS.

Deze uiterst zorgvuldige uitgave in eigen beheer beschrijft de geschiedenis van een huis in de Zoutstraat te Groningen vanuit de zeventiende eeuw tot nu. Juist door de bijna uit de hand lopende uitgebreidheid van de zoektocht naar de bewonersgeschiedenis wordt het boek een unieke vertelling over de hortusbuurt, het havenkwartier, de stad en de provincie met prachtige foto's van Otto Kalkhoven. Het laat zien dat het havenkwartier een grote invloed heeft gehad op het reilen en zeilen van stad en ommelanden.

3. MARTIN HILLENKA:

'WADAPATJA, 101 GRONINGER TRADITIES, GEBRUIKEN EN (EIGEN) AARDIGHEDEN' UITGEGEVEN BIJ W BOOKS.

'Wadapatja' voor niet-Groningers: 'Wat apart ja, wat bijzonder'. Martin Hillenga behandelt het hele bekende, maar ook het niet-bekende scala van de Groninger cultuur. Centraal staat immaterieel erfgoed, de culturele bagage van een samenleving. " 'Typisch Gronings', waar komt dat eigenlijk weg?" Dat lees je in dit door Richard Bos eigentijds en vrolijk vormgegeven boek. Van taal en lied tot bestuur en recht, van Zoepenbrikklokjes tot bekleemrecht. Een geweldig inburgeringscadeau voor nieuwe Noorderlingen en een verrassing voor rasechte Groningers, want er wordt ook een aantal mythes ontkracht.

4. YNSKJE PENNING:

'OVERLEVEN, DE LOTGEVALLEN VAN ZEVEN NEDERLANDSE MARINIERS IN WO II' 1939-1941 DEEL 1, UITGEGEVEN BIJ PENNING BOEK EN VORM-GEGEVEN DOOR JELLE POST.

'Overleven' is een historisch docu-drama gebaseerd op de verhalen van de vader van Ynskje Penning, de marinier Frans van Staalduinen, alias Frank van Yzerbergen. Hij en nog zes andere zeesoldaten waren gedetacheerd op Curaçao. Als de mobilisatie in 1939 wordt afgekondigd worden ze overal ter wereld ingezet om de geallieerde zaak te dienen.

De schrijfster deed grondig onderzoek om de hiaten in de verhalen van haar vader op te vullen. Het resultaat is een mengvorm van non-fictie en fictie. 'Overleven' neemt de lezer mee naar minder bekende gebeurtenissen uit de oorlogsjaren. Penning weet zich bewonderenswaardig goed in te leven in deze mannenwereld.

De jury is zeer benieuwd naar de twee volgende delen die dit helden-epos zullen gaan completeren.

5. REINDER REINDERS:

'DE ATLAS VAN ACKER STRATINGH, KARTERING VAN DE GRONINGER BODEM, WIERDEN EN WATERSTAAT, TUSSEN 1825 EN 1839', UITGEGEVEN BIJ UITGEVERIJ BARKHUIS.

Reinder Reinders laat in dit prachtig uitgegeven boek de verschillende fasen van het proces van kartering van de Groninger bodem zien. Het is een van de vroegste voorbeelden van een geologische kartering in Nederland. Het boek haalt je uit de wereld van Google Maps, Tomtoms en ander digitale vanzelfsprekendheden. Al lezende waan je je in de negentiende eeuw, waar met precisie kaarten werden getekend en beschreven en het landschap van heuvelruggen en wierden werd verklaard. Het grafisch ontwerp is van Ebel Kuipers, die schitterende pagina's weet te maken van het diverse materiaal.

DE PRIJS

'Wie zich Nederlander wil voelen moet naar Groningen gaan'. Dat concludeerde Alfred Kossman in 1965, toen hij een rondreis maakte door Nederland. Wat Groningen nu precies anders maakte kon hij maar moeilijk verwoorden.

Maar nu is er 'Wadapatja', waarin Martin Hillenga daar wél in slaagt. De auteur staat op de schouders van reuzen, zoals K. ter Laan en Eilina Huizenga-Onnekes, die een eeuw eerder onderzoek deden naar de Groninger cultuur. Maar hij heeft moeilijke begrippen zoals 'identiteit' en 'nationalisme' toegankelijk verwoord en door Richard Bos laten verbeelden in een aantrekkelijk boek voor een groot publiek. Zelf zegt hij in 'een terugblik als voorafje':

"Wadapatja wil voor alles een reisgids zijn, voor de toerist in eigen land of provincie."

DE JURY VINDT HET EEN ZEER GESLAAGDE ONTDEKKINGSTOCHT IN BOEKVORM EN DAAROM GAAT DE PRIJS VOOR HET BESTE GRONINGER BOEK IN DE CATEGORIE NON-FICTIE NAAR 'WADAPATJA' VAN MARTIN HILLENKA.

II. FICTIE

De jury heeft vier nominaties voor de categorie fictie geselecteerd.

1. SABINE VAN DEN BERG:

'NESTVLINDERS', GEDICHTEN BIJ UITGEVERIJ OEVERS, VORMGEGEVEN DOOR KADES-KADEN.

In het rijke aanbod aan dichtwerken viel de debuutbundel van Sabine van den Berg op door de bijzondere vormgeving en stijl. Van den Berg beschrijft in 'Nestvlinders' in korte talige notities de vriendschap van twee vriendinnen die allebei hun vader dreigen te verliezen. De ene vader wil niet meer leven. De ander wil niet doorgaan als man. Daarnaast gaat een aantal gedichten over de eerste seksuele ervaring van de ik-figuur. Thema's als ongemak, onzekerheid en angst worden verwoord in verhalende gedichten die je binnentrekken in de eenzame wereld van twee tienermeisjes. "Wij verzinnen woorden voor zaken die toch niemand anders begrijpt".

Van den Berg maakte ook de indringende zwart-wit tekeningen, die geen illustraties zijn maar eerder getekende gedichten. Sabine van den Berg heeft al een aantal romans op haar naam staan en bewijst zich nu ook als dichteres. Een aanwinst.

2. ANJET DAANJE:

'DE HERINNERDE SOLDAAT' BIJ UITGEVERIJ PASSAGE.

In deze roman volgen we twee personages in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog. Een vrouw herkent haar echtgenoot in een soldaat die zijn herinnering kwijt is. We zouden dat nu PTSS noemen, maar toen heette het 'shell shock'. Ze moeten elkaar in een moeizaam proces weer herontdekken. Vanuit de achtergrond van een fotostudio die zij runt en de nachtmerries die hem teisteren komen steeds meer fragmenten naar boven die hun leven verontrusten, maar ook betoveren. In een geheel eigen stijl trekt Daanje de lezer bladzijde na bladzijde meer het verhaal in.

3. WOUTER GODIJN:

**'DE KAMER WAAR ALLE VERHALEN BEGINNEN'
BIJ UITGEVERIJ ATLAS CONTACT.**

Vanuit een bed reflecteert de hoofdpersoon, redacteur van thrillers, fantasy en science fiction, op zijn leven. Dat reflecteren wordt afgewisseld met de beschrijving van koortsachtige dromen, vol berggeesten, moerasvrouwen en ondergangsaanbidders. Dromen waarin zijn werk en zijn leven worden vervlochten. "Stel dat het leven inderdaad 'een droom in een droom' is, waar komen we dan terecht als we wakker worden?"

Door de metafysische stijl kan de lezer niet ontsnappen aan alles wat er in het hoofd van de redacteur omgaat. Het bed is in de roman de 'buut' waar je telkens even op adem mag komen om weer verder te kunnen in dit soms ongrijpbare, soms hilarische boek.

4. LUCAS ZANDBERG:

'KEIZERLIJK GEEL' BIJ UITGEVERIJ ARBEIDERSPERS.

Deze historische roman speelt zich af in de negentiende eeuw aan het keizerlijk hof van China. Een wereld vol rituelen, ge- en verboden, eeuwenoude gewoontes en een strenge hiërarchie.

In een beeldende stijl zet Zandberg het leven neer van Cixi, die zich in een combinatie van slimheid en sluwheid vanuit een nederige positie opwerkt tot de machtigste vrouw aan het hof, de laatste keizerin van China. Ambitieuze en hardvochtig bestuurt ze het land en haar eigen leven vanachter een geel scherm, dat als leidmotief door het boek heen een rol speelt. Uiteindelijk moet ze kiezen tussen het leven van een man die haar als zijn moeder beschouwde en het voortbestaan van het keizerrijk. Een keuze tussen privé en politiek. "Ik nam mijn beslissing met liefde." Maar Cixi blijkt haar liefde vooral op dieren uit te storten, zoals het pekineesje op de omslag.

DE PRIJS

DE PRIJS VAN HET BESTE GRONINGER BOEK VAN 2020 IN DE CATEGORIE FICTIE GAAT NAAR 'DE HERINNERDE SOLDAAT' VAN ANJET DAANJE. ANJET DAANJE WAAGDE ZICH NA ACHT ROMANS AAN EEN HISTORISCHE ROMAN.

De jury is onder de indruk van de originele vertelstijl die de auteur tot de laatste bladzijde volhoudt. Op een archaische manier rijgt ze de dagelijkse gebeurtenissen en de herinneringen van de hoofdpersonen aaneen. Het woordje 'en', dat in eerste instantie stoort, verbindt en zorgt voor een doorlopend verhaal waarin je wordt meegezogen. De wijze waarop Daanje de zoektocht naar identiteit, veiligheid en liefde van de hoofdpersonen weergeeft laat je niet onberoerd. De vondst om fotografie te gebruiken als metafoor voor herinnering en verbeelding is geniaal.

Aan de vele boeken over de oorlog voegt Anjet Daanje haar eigen, bijzondere afdrak toe.

